Komission tiedonanto hiilen kestävistä kiertokuluista

E 4/2022 vp

23.2.2022 Ympäristövaliokuntavaliokunta

Birgitta Vainio-Mattila, MMM

Tiedonanto ”Kestävä hiilen kierto”

- Komission tiedonanto ”Kestävä hiilen kierto” annettiin Euroopan parlamentille ja neuvostolle 15.2.2022
- Ydinkysymys: Miten vahvistetaan hiilen poistumista ilmakehästä niin että saavutamme EU:n ilmastoneutraalisuustavoitteen vuodelle 2050?
- Tukee useiden eri EU-aloitteiden toimeenpanoa (Pellolta pöytään- strategia, Metsästrategia, LULUCF- asetusehdotus, Biodiversiteettistrategia jne.)
- Ei sisällä lainsäädäntöä, mutta luo kehikon, jonka pohjalta lainsäädäntöehdotuksia annetaan.
- Tiedonannossa on kolme osaa, joista kukin sisältää listauksen tarkemmista toimenpiteistä:
  - Hiiliviljely eli hiiltä sitovat toimenpiteet maa- ja metsätaloudessa
  - Teknologisten ratkaisujen nielut
  - Lainsäädännöllinen kehikko hiilensidonnan sertifioinnille
- Tulossa:
  - Komission asiantuntijaryhmä (jäsenvaltiot ja sidosryhmät), parhaat käytännöt
  - 2022 alussa hiilen sertifioinnin alustava vaikutusarviointi julkiseen kuulemiseen, lainsäädäntö ehdotus loppuvuodesta

Tiedonantoa seuraavia toimenpiteitä

Hiiliviljely

- **Perustetaan** asiantuntijaryhmä parhaiden käytäntöjen jakamiseksi.
- EU **rahoituksen** ohjaaminen (CAP, LIFE jne.)
- **Tuetaan** tutkimusyhteisöjä (Horisontti Eurooppa)
- Maanomistajille **digitaalinen malli** hiilen seurantaan ja yhteiset ohjeet päästöjen ja poistumien laskemiseen
- **Tutkimus** saastuttaja maksaa-periaatteesta maataloudessa.
- Sosiaalisen median alustalle (**Climate Pact platform**) hiiltä sitovan viljelyn ryhmä.
- Elävät laboratoriot (**EU Soil Mission**).
- ”Sininen” hiili (**EU Ocean Mission**)

Teknologiset nielut

- **Menetelmän kehittäminen** määrittämään ilmastohyöty puuperäisistä rakennustuotteista ja muista rakennusmateriaaleista, jotka voivat toimia hiilivarastoina.
- **Integroidun menetelmän kehittäminen** biotalouden EU-tason ja kansallisten politiikkatoimien maankäyttövaikutusten arvioimiseksi sekä teknisen tuen tarjoamiseksi jäsenvaltioille.
- Teollisten hiilidioksidin poistoratkaisujen **rahoittaminen** EU:n Innovaatiorahastosta ja Horisontti Eurooppa-tutkimusohjelmasta.
- **Selvityksen** käynnistäminen hiilidioksidin kuljetusverkostosta.
- **Päivitetään** vuonna 2011 laaditut CCS-direktiivin ohjeistukset (riskien hallinta, tarkkailu ja rahoitus).
- **Järjestetään** vuosittain CCUS-keskustelutilaisuus

Kehikko hiilen sertifioinnista

- **Tiedonsaantipyyntö** (Call for Evidence) komission hiilensidontaosaamisen kasvattamiseksi sekä laskennan ja sertifioinnin avainkohtien selvittämiseksi (vuoden 2022 alkupuolella),
- **Konferenssi** kestävistä hiilenkierroista ja tulossa olevasta lainsäädäntöehdotuksesta hiilensidonnan sertifioinnista (vuoden 2022 alkupuolella),
- **Ehdotus** hiilensidonnan laskennasta ja sertifioinnista (vuoden 2022 lopulla),
- EU:n **standardin luominen** kasvihuonekaasupäästöjen ja hiilipoistumien seurantaan, raportointiin ja todentamiseen maa- ja metsätilatasolla kuten myös fossiilisen, biogeenisen tai ilmakehän hiilidioksidin talteenottoon kuljetetukseen, prosessointiin, varastointiin ja mahdollisesti ilmakehään takaisin päästämiseen vuosittain.
- **Säännöllinen vuorovaikutus** muiden toimivaltaisten tahojen kesken hiilen sidonnan laskemisesta ja sertifioinnista.

Yleiset kannat

- **Suhtaudumme myönteisesti** komission tiedonantoon kestävistä hiilenkierroista, joka tukee tavoitetta vähentää EU:n fossiilisen energian päästöjä 95 % vuoteen 2050 mennessä, edesauttaa bio- ja kiertotalouden vaatimien prosessien luomista sekä edistää hiilen poistamista ilmakehästä.
- Tiedonannossa **ei ole selkeästi** käsitelty vapaaehtoismarkkinoiden ja valtioiden velvoitteiden välistä suhdetta. Tähän liittyy monia periaatteellisia, oikeudellisia ja teknisiä kysymyksiä.
- **Metsiä** koskevien toimien osalta tulee muistaa subsidiariteettiperiaate ja se, että metsäpolitiikka on kansallisessa päätösvallassa.
- Kestäviä hiilikiertoja toteutettaessa on huolehdittava, että hiiliviljelytoimet eivät aiheuta uhkaa **ruokaturvalle**, tai aiheuta **hiilivuotoa**.
- Tiedonannon toimien toimeenpanossa on kiinnitettävä huomiota jäsenvaltioiden **erilaisiin** lähtötilanteisiin ja olosuhteisiin sekä **kokonaiskestävyyteen** huomioiden ympäristölliset, taloudelliset ja sosiaaliset näkökulmat sekä vaikutukset eri alueisiin.
- Kestävien hiilenkiertojen edistämisen tulee tapahtua **teknologianeutraalisti**.
- Kaikkien hiilidioksidivarastojen tapauksessa on sidonnan määrän lisäksi olennaista sen **pysyvyys** ja näin hiilensidonnalla aikaansaatu pitkän aikavälin nettotalteenotto.

Hiiliviljely

Suomen kanta:

- Tavoitteena konkreettisten ja vaikuttavien kokonaisnielua vahvistavien tulosten saaminen, jotka samalla vahvistavat maanomistajien tulotasoa, tuotannon kilpailukykyä ja mahdollisuuksia tarjota kestäviä raaka-aineita markkinoille edistäen maa- ja metsätalousympäristöjen hyvää tilaa ja monimuotoisuutta.
- CAP II pilarin toimet toimivia, mutta tutkimusta tarvitaan toimien kestosta, jolla saadaan tietyn suuruinen vaikutus. Toimien toteutusvolyymi pitäisi olla paljon nykyistä laajempi.
- Tukee Suomen maatalouden 29 %:n vähennystavoitetta 2019-2035.
- Saatava tieto ja kokemus voivat osaltaan pohjustaa seuraavan rahoituskehyskauden CAP:in toimia.
- Menetelmät ja säännöt, joilla mitataan, raportoidaan ja todennetaan (MRV) talteen otetut hiiliyksiköt tulee standardoida ja niillä tulee olla vahva tietopohja.
- Biologisten nielujen määrittämiseen ja laskentaan liittyy enemmän epävarmuuksia kuin teknisten nielujen mittaamiseen.
- Rahoituslähteet on nostettu hyvin esille.

Teknologiset nielut

Suomen kanta:

- Suhtaudumme myönteisesti tiedonannon esityksiin hiilidioksidin talteenotosta, hyödyntämisestä ja varastoinnista sekä seurantavaatimuksesta talteen otetun hiilidioksidin alkuperästä.
- Edistämistoimet tulee velvoitteiden sijaan suunnata kannusteisiin, jotka kohdistuvat kestäviä hiilenkiertoja edistäviin ratkaisuihin.
- Erityisesti kiinnostusta bioenergian talteenottoon, varastointiin ja hyödyntämiseen liittyvän teknologian kehittämiseen ja käyttöönottoon.
- Kannattaa EU:n tutkimus- ja kehittämisrahoituksen hyödyntämistä teollisten ratkaisuiden kehittämisessä. Myös muiden edistämistoimien käyttöä osana EU:n ilmasto- ja energialainsäädäntöä tulee tarkastella.
- Suhtautuu myönteisesti menetelmien edelleen kehittämiseksi kestävästi tuotettujen puurakennustuotteiden ja muiden hiiltä varastoivien rakennusmateriaalien ilmastohyötyjen todentamiseksi.
- Suhtautuu myönteisesti hiilidioksidin geologista varastointia koskevan direktiivin (CCS-direktiivi) (2009/31/EY) ohjeistuksen päivittämiseen ja pitää tärkeänä, että työssä otetaan huomioon myös näkökohdat, jotka liittyvät hiilidioksidin (CO_2) siirtoon laivakuljetuksella sekä CO_2:n varastointiin maan rajojen ulkopuolella.

Kehikko hiilen sertifioinnista

Suomen kanta:

- Suomi muodostaa tarkemman kannan hiilensidontaa koskevaan sääntelykehikkoon, kun komission ehdotus saadaan vuoden 2022 loppuun mennessä.
- Suomi painottaa mahdollisen sääntelykehyksen yhteensopivuutta muun muassa päästökauppasääntelyn kanssa.

Muita elementtejä tiedonannosta

- Hiiltä sitovan viljelyn olisi edistettävä maaperänielun 42 milj. tn $CO_{2\text{-ekv.}}$ suuruista kasvua, joka tarvitaan vuoteen 2030 asetetun 310 milj. tonnin $CO_{2\text{-ekv.}}$ nettopoistoja koskevan tavoitteen saavuttamiseksi (LULUCF-asetusesityksen tavoite).
- Toisaalta teollisten ratkaisuiden osalta todetaan, että vuoteen 2030 mennessä ilmakehästä olisi vuosittain poistettava 5 milj. tn hiilidioksidia, joka olisi varastoitava pysyvästi.
- Jokaisella maankäyttäjällä olisi oltava käytössään todennetut päästö- ja poistotiedot vuoteen 2028 mennessä, jotta hiiltä sitova viljely voidaan ottaa laajasti käyttöön.

Käsittely

- Käsitelty sekä maatalouden erityiskomiteassa että maatalous- ja kalastusneuvostossa tiedonannon hiiltä sitovan viljelyn ja hiiliyksiköiden sertifioinnin osalta.
- Tavoite hyväksyä päätelmät asiasta maaliskuun maatalous- ja kalastusneuvostossa.
- Euroopan parlamentissa asiasta on vastuussa ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (ENVI).

Nappaa hiilestä kiinni

MAANKÄYTTÖSEKTORIN ILMASTORATKAISUT

Tavoitteena on tukea maataloustuottajia, metsänomistajia ja muita maankäytöstä päättäviä tahoja uusien ilmastokestävien toimintatapojen kehittämisessä ja käyttöönotossa.

Tärkeässä roolissa on uuden tiedon tuottaminen ja parhaiden käytäntöjen vieminen käytännön työhön.

Hiilestä kiinni –hankkeet:
https://mmm.fi/maankayttosektorin-ilmastosuunnitelma/hankkeet

Kiitos!

Birgitta Vainio-Mattila, neuvotteleva virkamies
maa- ja metsätalousministeriö
p. 0295 162 346
birgitta.vainio-mattila@gov.fi